Hallinto-osasto

Anu Autio

8.10.2018

Valitse SALASSAPITO
Valitse taso

Eduskunta Hallintovaliokunta
valiokuntaneuvos Ossi Lantto

Pyyntö 28.09.2018
O 106/2016 vp

Valtiovarainministeriön selvitys julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnan toimeenpanosta (EV 245/2014 vp, HaVM 35/2014 vp, HE 54/2013 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Tullilta kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien Valtiovarainministeriön selvitystä julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnan toimeenpanosta (EV 245/2014 vp, HaVM 35/2014 vp, HE 54/2013 vp).

Tullin lausunto

Valtiovarainministeriön (VM) selvitys on laadittu joulukuussa 2016 ja se kattaa kahden vuoden ajanjakson 2015-2016.

Hallinnon turvallisuusverkkotoiminnan toimeenpano käynnistyi TUVE-lain tultua voimaan 15.1.2015. Tulli on VM:n poikkeusluvalla vuodesta 2015 alkaen käyttänyt turvallisuusverkossa olevia PTR-kumppaniviranomaisten järjestelmiä ja tarjonnut TUVE-verkkoa käyttäville PTR-kumppaniviranomaisille käyttöön Tullin järjestelmiä, joita tarvitaan PTR-viranomaistehtävien hoitamisessa. Viranomaistoiminnan yhteistyön sujuvuus käytännön työssä on varmistettu poikkeusluvan mahdollistaman ns. suorakäytön avulla Tullin ja TUVE-verkon välillä. Kukin viranomainen on vastannut oman tietoteknisen ympäristönsä tietoturvallisuudesta.

Toisin kuin Sisäasiainministeriön ja Puolustusministeriön hallinnonalan viranomaisilla, Tullin laaja tehtäväkenttä ei kokonaisuudessaan edellytä TUVE-verkon käyttöä. TUVE-lain 2§ mukaan "*Turvallisuusverkon käyttövelvoite koskee sellaista valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen, pelastustoimintaan, meripelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon ja ensihoitopalveluun liittyvää viranomaisten sisäistä, välistä ja ulkoista yhteistoimintaa ja viestintää, joissa noudatetaan korkean varautumisen tai turvallisuuden vaatimuksia.*" Tullin osalta TUVE-velvoitteen piiriin kuuluvat rikostorjuntatehtävät, rajatarkastus ja meripelastus. Tullin henkilöstöstä arviolta noin 60% on tarve työtehtävissään jossain määrin käyttää TUVE-verkossa olevia järjestelmiä. Työmääräältään karkeana arviona on mahdollista esittää, että noin 25 % Tullin lakisääteisten tehtävien hoitamiseen kuluvasta henkilötyöstä kohdistuu TUVE-velvoitteen piiriin kuuluviin tehtäviin. Tähän mennessä Tulli on toteuttanut yhden valvontatoiminnan tietojärjestelmän TUVE-verkkoon, koska kyseisen palvelun käyttäjinä ovat Tullin ohella rajavartiolaitos ja poliisi. Muut Tullin liiketoimintajärjestelmät ovat yksityisen ICT-palvelutarjoajan ympäristössä, jota koskevan palvelutuotannon sopimus on siirretty Valtorin nimiin. Tullin tietojärjestelmäympäristöjä on toteutettu TUVEn ulkopuolella käyttötarpeen mukaan sekä tietoturvallisuuden korotetulle että perustasolle.

VM:n selvityksen tarkastelujaksolla 2016 Tulli on käynnistänyt selvityksen TUVE-verkon palvelujen käyttöönottamisesta. Selvityksen tavoitteena oli määritellä Tullin toiminnan tarpeisiin ja TUVE-käyttövelvoitteen laajuuteen soveltuva ratkaisu.

Tullin oma TUVE-selvitys valmistui 2017 VM:n selvityksen tarkastelujakson jälkeen.

Tullin TUVE-käyttöönottoprojekti käynnistettiin helmikuussa 2018, mutta projekti keskeytettiin toukokuussa 2018, koska Valtorin TUVE-yksikön ja Tullin yhteinen näkemys oli, ettei TUVE-verkon palveluihin perustuva ratkaisu ole kustannustehokas eikä vastaa Tullin toiminnan tarpeita. TUVE-käyttöönoton arvioitiin aiheuttavan pysyvät yli 1,2 miljoonan euron vuosittaiset lisäkustannukset Tullin ICT-budjettiin. Aiottu TUVE-ratkaisu tarkoittaisi kahta rinnakkaista ICT-infrastruktuuria Tullin käyttöön. Loppukäyttäjille tämä näkyisi kaksina erillisinä työvälineinä ja toisistaan eristettyinä tietojenkäsittely-ympäristöinä, joiden välillä tietojenvaihto ei ole sujuvaa.

Asiasta käytiin keskustelu VM:n TUVE-pääsihteerin kanssa, jonka seurauksena elokuussa 2018 käynnistettiin Valtorin TUVE- ja TORI-yksiköiden ja Tullin kesken selvitysprojekti Tullin tarpeita paremmin vastaavan ja toiminnan sujuvuuden varmistavan kokonaisratkaisun suunnittelemiseksi. Selvityksessä otetaan huomioon Valtorin koko palvelutarjooma, TUVE-yksikön uusi ns. eTUVE-palvelukonsepti sekä mahdollisesti tunnistettavat uusien palvelujen kehittämistarpeet. Tullin asiakaskokemuksen mukaan Valtorin roolia ICT-palvelujen integraattorina sekä Valtorin sisäistä yhteistyötä TUVE- ja TORI-yksiköiden välillä on tarpeen kehittää.

Turvallisuusverkkotoiminnan kehittäminen

Turvallisuusverkkotoiminnan jatkokehityksessä on ensiarvoisen tärkeää ottaa huomioon asiakkaiden liiketoiminnan tarpeet. Tullin arvion mukaan myös muilla TUVE-käyttövelvoitteen piiriin kuuluvilla organisaatioilla on tarve TUVEn ulkopuolisten tietojenkäsittely-ympäristöjen käyttöön ja sujuvaan tietojen käsittelyyn eri ympäristöjen välillä. Tullin kannan mukaan viranomaistehtävän hoitamisen sujuvuus ja kustannustehokkuus tulee varmistaa turvallisuusverkon palveluja edelleen kehitettäessä osana valtion viranomaisten ICT-palvelukokonaisuutta ja siihen mahdollisimman saumattomasti integroituen. TUVEn käyttövelvoite tuo nykytiedon mukaan merkittävästi lisäkustannuksia ICT-budjettiin, mutta mitään kustannuksia ei käyttöönoton myötä poistu. Valtiovarainministeriön kanta on tähän asti ollut, että TUVE:n käyttöönotosta johtuvia kustannuksia ei rahoiteta erikseen, vaan virastojen tulee kattaa ne omasta budjetistaan. Kokonaisratkaisun kustannustehokkuuteen on jatkokehityksessä kiinnitettävä huomiota. TUVEn käyttöönotto tuo lisävaatimuksia myös toimitilaratkaisuille. Tullin toivomuksena on saada Senaatti-kiinteistöiltä ratkaisu TUVE-vaatimusten mukaisista tilaratkaisuista läpinäkyvine kustannuksineen.

Anu Autio

Tietohallintojohtaja

Liitteet -

Jakelu Eduskunta Hallintovaliokunta HaV@eduskunta.fi

Tiedoksi Tullin TUVE-projektiryhmä sekä Tullin sisäinen TUVE-ohjausryhmä (Rakshit, Gardemeister, Paavola-Häggblom, Mäkitalo, Räisänen, Tähtinen, Kosonen, Kukkula, Kokko, Heikkinen).